

Vergaderjaar 2009–2010

24 587

Justitiële Inrichtingen

28 325

Bouwregelgeving 2002–2006

Nr. 370

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN DE
MINISTER VOOR WONEN, WIJKEN EN INTEGRATIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 november 2009

Inleiding

Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de actiepunten (brand-)veiligheid van Justitie/Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en VROM/Rijksgebouwendienst (Rgd). Deze actiepunten vloeien voort uit de kabinetsreactie van 18 oktober 2006 op het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid betreffende de oorzaken en de leerpunten van de brand op het cellencomplex Schiphol-Oost van oktober 2005¹. Halfjaarlijks ontvangt uw Kamer een rapportage over de actiepunten uit de kabinetsreactie. De laatste rapportage dateert van 9 december 2008². Op 12 maart jl. heeft uw Kamer hierover met ondergetekenden een AO gehouden³.

In deze brief rapporteren wij over de uitvoering en de stand van zaken van de actiepunten over de periode maart tot en met september 2009. Vanwege de veelheid aan communicatie met uw Kamer over brandveiligheid, beperken wij ons hier tot de acties van Rgd en DJI ten aanzien van brandveiligheid, met de nadruk op de justitiële inrichtingen. Voor wat betreft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) regarderende actiepunten verwijzen wij naar de eerder aan uw Kamer verstuurd eindrapportage van het Actieprogramma Brandveiligheid⁴, de beleidsreactie naar aanleiding van het rapport van de VROM-Inspectie over de brandveiligheid van politiecellen⁵ en de verzonden brief⁶ aan de betrokken partijen in het veld, waarin conform eerdere toezegging aan uw Kamer, meer helderheid over de toepassing van de brandveiligheidsconcepten wordt gegeven. Tevens melden wij u dat het voornemen nog steeds bestaat de gezamenlijke rijksinspecties een vervolgonderzoek te laten verrichten naar de (brand-)veiligheid in de justitiële inrichtingen.

¹ Kamerstukken II 2006/2007, 24 587, nr. 199.

² Kamerstukken II 2007/2008, 24 587, nr. 312.

³ Kamerstukken II 2008/2009, 24 587, nr. 328.

⁴ Kamerstukken II 2008/2009, 26 956, nr. 66.

⁵ Kamerstukken II 2008/2009, 28 325, nr. 111.

⁶ Kamerstukken II 2008/2009, 28 325, nr. 102.

Algemeen beeld

2009 staat conform planning in het teken van het realiseren van de resterende maatregelen fase 1 in de justitiële inrichtingen en het identificeren en inplannen van benodigde maatregelen in de overige voorraad rijksgebouwen. Tevens staat 2009 in het teken van de continue borging van de aandacht voor (brand-)veiligheid. In mei 2008 zijn wij met uw Kamer overeengekomen dat de bouwkundige brandveiligheidsmaatregelen gefaseerd worden aangebracht in de justitiële inrichtingen. Door deze gefaseerde aanpak en de extra gezamenlijke sturing die daarop plaatsvond is eind 2008 ruim 50% van de maatregelen van fase 1 afgerond. Per 30 september 2009 is 84% van de cellen afgerond conform fase 1. Eind 2009 zal fase 1 geheel zijn afgerond. Bij wijze van uitzondering kunnen er voor één of twee inrichtingen goede redenen zijn om de werkzaamheden te laten doorlopen tot begin 2010. Randvoorwaarde daarbij is dat er per 1 januari 2010 geen cellen in gebruik zijn, die niet op het niveau van «basiscelveiligheid» zijn gebracht.

Voortgang actiepunten DJI

Uitvoeren Bedrijfshulpverlening (BHV)-verbeterplan

Aan de hand van de ontwikkelde opleidingsmodule en een samen met het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid *Nibra* (NIFV) opgesteld modelstapenplan wordt inmiddels voor iedere locatie een brandveiligheidsanalyse opgesteld. Per 1 januari 2010 is dit traject voor alle locaties gereed. Door middel van maatwerk, gebaseerd op de brandveiligheidsanalyse, wordt door de lokale inrichtingsdirecties vervolgens een «kleine, zelflerende, efficiëntere BHV-organisatie» neergezet.

Borging en bewustwording (brand-)veiligheid

Bij DJI staat 2009 in het teken van de verdere borging en bewustwording van (brand-)veiligheid. Hiertoe is ondermeer conform eerdere toezeggingen aan uw Kamer een veiligheidsbewustzijnscampagne voor de DJI-organisatie ontwikkeld. De communicatieve kernboodschap in de campagne Veiligheidsbewustzijn luidt: «Veiligheid is een kernactiviteit van DJI en een continu proces». Binnen deze context blijven al de ontwikkelde instrumenten in het kader van de (brand-)veiligheid, zoals bijvoorbeeld de oefenkalender en het oefenen, actueel op operationeel niveau. Deze instrumenten zijn tevens geborgd in de planning & control-cyclus.

C2000 in justitiële inrichtingen

In het algemeen overleg van de Vaste Commissie voor Justitie op 12 maart 2009 is door de staatssecretaris van Justitie toegezegd om in deze rapportage in te gaan op de afwegingen die ten grondslag liggen aan het gebruik van C2000 bij justitiële inrichtingen. Op grond van het door BZK opgestelde Special Coverage Location (SCL)-beleid kan het college van B&W locaties aanwijzen waarbij in geval van calamiteiten communicatie via het C2000-netwerk door de hulpverleningsdiensten mogelijk is. Op enkele locaties van DJI is na aanschrijving van het college van B&W binnenhuisdekking gerealiseerd. Gelet op het belang van de veiligheid van personeel, justitieel ingeslotenen, bezoekers en de hulpverleningsdiensten is, vooruitlopend op eventuele andere aanwijzingen van het lokaal bevoegd gezag, door de minister van Justitie besloten dat bij alle justitiële inrichtingen voorzieningen worden gerealiseerd om te voorzien in binnenhuisdekking. DJI heeft bij 8 justitiële inrichtingen pilots opgestart om dit landelijk en uniform op de meest doelmatige wijze te realiseren. Voor wat betreft het gebruik van portofoons voor de eigen bedrijfsvoering

in justitiële inrichtingen wordt thans geen gebruik gemaakt van het C2000-netwerk. De minister van BZK heeft hiervoor, op verzoek van de minister van Justitie, toegezegd onderzoek te laten verrichten naar de vraag of dit technisch en organisatorisch mogelijk is. Op basis van deze nog te verkrijgen onderzoeksresultaten zal worden bezien of dit een gewenste oplossing is.

In de bijlage is verder een overzicht opgenomen met de stand van zaken van alle toezeggingen uit de kabinetsreactie van 2006.¹

Voortgang actiepunten Rijksgebouwendienst

Sprinklerinstallaties

Conform de toezegging in de voortgangsrapportage van 9 december 2008 is in januari 2009 ook de laatste van de 24 unitbouwcomplexen voorzien van een sprinklerinstallatie.

Bouwtechnische maatregelen justitiële inrichtingen

Teneinde op de snelst mogelijke wijze de risico's binnen alle inrichtingen te reduceren is – zoals reeds in de voortgangsrapportage van februari 2008 gemeld – gekozen voor een gefaseerde aanpak. Wij benadrukken dat, zolang de vereiste bouwtechnische maatregelen niet zijn gerealiseerd, de compenserende maatregelen gehandhaafd blijven.

Fase 0: In deze fase zijn de snel en relatief eenvoudig uitvoerbare maatregelen genomen welke aanzienlijk bijdragen aan risicovermindering. Deze fase is in de periode tot en met augustus 2008 afgerond.

Fase 1: Omdat de meeste branden in een inrichting plaatsvinden in de cel en de grootste kwetsbaarheid zich ook in de cel voordoet, worden in deze fase in 2008 en 2009 alle cellen op minimaal het niveau bestaande bouw van het Bouwbesluit 2003 gebracht (basiscelveiligheid). Op 31 december 2008 is dit conform toezegging voor ruim 50% gerealiseerd. De verwachting is dat dit conform toezegging op 31 december 2009 volledig is afgerond. In ieder geval zullen er per 1 januari 2010 geen cellen in gebruik zijn, die niet op het niveau van «basiscelveiligheid» zijn gebracht. Wij rekenen er op dat het onderzoek van de rijksinspecties, dat in 2010 zal plaatsvinden, dit zal bevestigen. In veel gevallen bleek het mogelijk om in fase 1 de cel meteen op nieuwbouwniveau te brengen, zonder de tijdige realisatie van fase 1 in gevaar te brengen. Zo is voorkomen dat inrichtingen nog eens moeten worden vrijgemaakt.

Fase 2: Tot medio 2011 worden alle andere maatregelen genomen opdat alle ruimten binnen een justitiële inrichting voldoen aan de bouwkundige eisen. Het streefniveau is daarbij het nieuwbouwniveau van het Bouwbesluit 2003, voor die onderdelen van de inrichting die, in termen van het Bouwbesluit, de «gebruiksfunctie voor dwangverblijf van mensen» hebben. Waar dat vanwege technische, financiële of organisatorische redenen niet mogelijk of wenselijk is, wordt een optimum gezocht tussen het niveau bestaande bouw en nieuwbouwniveau Bouwbesluit 2003. In ruim 90% van de inrichtingen worden betreffende onderdelen volledig op nieuwbouwniveau gebracht. Bij wijze van uitzondering zullen onderdelen van enkele inrichtingen niet geheel op het nieuwbouwniveau worden gebracht vanwege het karakter van het gebouw, zoals in het geval van koepelgevangenissen. Volledigheidshalve wijzen we erop dat dan nog steeds voldaan wordt aan alle wettelijke eisen. De onderdelen van de inrichting waar geen dwangverblijf plaatsvindt worden uitgevoerd op het niveau van bestaande bouw. De planning en uitvoering liggen op schema. In fase 2 is ook de certificering van de brandmeldinstallaties aan de orde. In overleg tussen de Dienst Justitiële Inrichtingen, Rijksgebouwendienst, certificerende instellingen en brandveiligheidsdeskundigen wordt onder-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

zocht in hoeverre een certificeringsregeling haalbaar is die recht doet aan het gebruik van justitiële inrichtingen.

Voortgang brandveiligheidsaanpak gehele voorraad rijksgebouwen

Het scannen van de resterende voorraad ligt op schema. Dit betreft met ingang van 2009 nog zo'n 700 objecten. Per 30 september 2009 is 28% daarvan gescand. De verwachting is dat eind 2010 100% zal zijn gescand. Op grond van de brandscan wordt bepaald of een brandveiligheidsproject met voorrang wordt gestart of dat de brandveiligheidsmaatregelen in het reguliere onderhoudsproces worden ingepland. Tot op heden blijkt dat in ruim 90% van de gevallen de benodigde maatregelen en projecten in het reguliere onderhoudsproces kunnen worden ingepland. De laatste tranche projecten buiten het reguliere onderhoudsproces wordt naar verwachting in 2014 opgeleverd. Daar waar nodig zijn en worden in overleg met de gebruiker compenserende maatregelen getroffen.

Borging (brand-)veiligheid

De borging van de aandacht voor brandveiligheid en van de kwaliteit van de maatregelen is een continue actie. Hiermee is en blijft brandveiligheid geïntegreerd in het reguliere huisvestingsproces. In de afgelopen periode is brandveiligheid belegd in de verantwoordelijkhedenstructuur van de lijnorganisatie. Doorlopende activiteiten richten zich onder meer op opleiden en op het periodiek vestigen van de aandacht op brandveiligheid, bijvoorbeeld in aansluiting op de nationale brandveiligheidsweek.

In de bijlage is verder een overzicht opgenomen met de stand van zaken van alle toezeggingen uit de kabinetsreactie van 2006.¹

Financiën

In de ontwerpbegroting 2010 zijn voor de financiering van de (brand-)veiligheidsmaatregelen in de justitiële inrichtingen extra middelen beschikbaar gesteld. Daarmee zijn de te treffen maatregelen structureel gefinancierd. In de financiering is er van uit gegaan dat een indicatief investeringsbedrag van € 320–350 miljoen benodigd is voor de bouwtechnische brandveiligheidsmaatregelen in rijksinrichtingen en circa € 50 miljoen voor de particuliere inrichtingen. Deze bedragen zijn afgestemd op de productietaakstelling die is opgenomen in de ontwerpbegroting 2010.

Tot slot

De uitvoering van de acties om de justitiële inrichtingen en vervolgens de gehele voorraad rijksgebouwen op het gewenste niveau van brandveiligheid te brengen ligt op schema. Deze opgave en de borging van continue aandacht voor (brand-)veiligheid staat blijvend hoog op de agenda in de aansturing van de Dienst Justitiële Inrichtingen en de Rijksgebouwendienst.

De staatssecretaris van Justitie,
N. Albayrak

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,
E. E. van der Laan

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.